

Попенко Анастасія Сергіївна
студентка юридичного факультету

Науковий керівник –

Наливайко Л.Р.,
д.ю.н., проф., Засл. юрист України,
проф. каф. загальноправових дисциплін

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

НОВАЦІЇ ТА УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ВИБОРІВ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

1 січня 2020 року вступив у дію Виборчий кодекс України (Закон № 396-ІХ від 19.12. 2019р.), який передбачає низку новацій щодо проведення місцевих виборів. Таким чином вибори місцевих рад та голів громад у жовтні цього року відбуватимуться за новими правилами. На виборах депутатів місцевих рад буде застосовуватися дві різні виборчі системи, залежно від типу виборів та величини адміністративно-територіальних одиниць: Обидві системи є добре знайомими виборцям і використовувалися на останніх чергових місцевих виборах в Україні в містах з кількістю виборців до 90 тисяч осіб: мажоритарна система відносної більшості з голосуванням у багатомандатних виборчих округах – для виборів депутатів сільських, селищних, міських і районних у містах рад, рад відповідних ОТГ, а також районних рад в містах з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб: пропорційна система з відкритими партійними списками – для виборів депутатів обласних, міських рад і міських ОТГ, а також Верховної Ради Автономної Республіки Крим [2].

Право на участь у розподілі депутатських мандатів матимуть лише ті місцеві організації партій, які подолають 5-відсотковий виборчий бар'єр у межах єдиного багатомандатного округу. На виборах сільських, селищних, міських голів також будуть застосовуватися дві різні виборчі системи, залежно від величини адміністративно-територіальних одиниць: для виборів сільських, селищних, міських голів, а також старост: мажоритарна система відносної більшості з голосуванням в єдиному одномандатному окрузі для виборів міських голів у містах з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб мажоритарна система абсолютної більшості. Можемо також зазначити, що вибори є таких видів. Місцеві вибори можуть бути черговими, позачерговими, повторними, проміжними, додатковими або першими. Чергові місцеві вибори призначаються не пізніше ніж за дев'яносто днів до дня виборів, позачергові місцеві вибори - не пізніше ніж за шістьдесят днів до дня виборів [1].

Виборчий процес розпочинається за п'ятдесят днів до дня чергових, позачергових місцевих виборів. Повторні місцеві вибори призначаються на

останню неділю шістдесятиденного строку з дня прийняття рішення про їх призначення, а виборчий процес розпочинається за п'ятдесят днів до дня повторних місцевих виборів. Проміжні вибори депутатів (депутата) сільської, селищної, міської, районної у місті (міста з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районної ради в багатомандатному окрузі призначаються на останню неділю шістдесятиденного строку з дня прийняття рішення про їх призначення, а виборчий процес розпочинається за п'ятдесят днів до дня проміжних місцевих виборів. Додаткові вибори призначаються не пізніше ніж за сімдесят днів до дня виборів, а виборчий процес розпочинається за п'ятдесят днів до дня додаткових виборів.

Висування кандидатів у депутати місцевих рад (більше 90 тис. виборців), формування та затвердження виборчих списків здійснюються партією на її зборах (конференції). Особа може бути висунута кандидатом на відповідних місцевих виборах лише в одному виборчому окрузі й лише від однієї місцевої організації партії. Організація партії може висунути особу, яка є членом цієї політичної партії, або безпартійного громадянина [3].

Кожна місцева організація партії формує два типи списків: 1) єдиний виборчий список (обласний, міський чи республіканський в АРК), який не повинен перевищувати кількісний склад депутатів відповідної ради; 2) регіональні виборчі списки у кожному багатомандатному виборчому окрузі (повинен включати не менше п'яти і не більше дванадцяти кандидатів у депутати). Кожен кандидат, включений до єдиного списку партії, обов'язково має бути віднесений до одного з регіональних виборчих списків. При цьому кандидат не може бути включений до єдиного виборчого списку партії більше ніж один раз, а також – одночасно до двох чи більше різних регіональних виборчих списків. Черговість усіх кандидатів в єдиному виборчому списку і в регіональних списках визначається місцевою організацією партії на своїх зборах. При формуванні списків партії зобов'язані дотримуватися гендерного балансу – у кожній п'ятірці кандидатів не менше двох осіб кожної статі [1].

Грошова застава застосовується виключно на місцевих виборах до обласних рад, а також міських рад та міських голів у містах з кількістю виборців більше 90 тис. Для місцевих організацій партій, які висунули виборчий список кандидатів у депутати обласної чи міської ради та кандидата на посаду міського голови, а також для особи, яка висувається кандидатом на посаду міського голови (з кількістю виборців більше 90 тис.), грошова застава розраховується як результат множення чотирьох розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої на день початку виборчого процесу, на кожні 10 тисяч виборців.

Отже, в Україні розпочався новий етап реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. Він відбуватиметься протягом 2019-2021 років та буде запроваджувати стрімкі кардинальні зміни нормативно-правового регулювання щодо взаємопов'язаних трансформацій адміністративно-територіального устрою, місцевого самоврядування та державного управління.

1. Виборчий кодекс України від 19 грудня 2019 року. *Офіційний вісник України*. 2020. № 4. Том 1. Стор. 9. Ст. 188.

2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npras/pro-zatverdzhennya-planu-zahodiv>.

3. Офіційний сайт Національного проєкту Децентралізація. URL: <https://decentralization.gov.ua/main-news>.

Шемет Уляна Романівна
студентка юридичного факультету

Науковий керівник –

Наливайко Л.Р.,
д.ю.н., проф., Засл. юрист України,
проф. каф. загальноправових дисциплін

*(Дніпропетровський державний
університ внутрішніх справ)*

ОБМЕЖЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА В УКРАЇНІ В ІНТЕРЕСАХ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ: ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ

Рівень розвитку демократичного суспільства в першу чергу визначається ступенем гарантування та забезпечення прав і свобод людини і громадянина. В системі останніх особливе місце займають наділені найвищою юридичною силою конституційні прав і свободи [4, с. 78]. Науковці акцентують на тому, що саме вони є «серцевиною конституційно-правового статусу особи» [1, с. 3], його першоосновою та важливим елементом у сфері правового регулювання суспільних відносин.

Однак, більшість з конституційно закріплених прав і свобод не є абсолютними: реалії функціонування держави і суспільства свідчать про виникнення ситуацій, коли ці права можуть бути обмежені на цілком легітимних підставах. Зокрема, це стосується й українського конституційного законодавства.

Досліджуючи проблематику даного підрозділу, нами виокремлено та прийнято до уваги важливі для теоретичного осмислення зауваження науковців, а саме: інститут конституційно-правових обмежень є унікальною системою права; обмеженню підлягає не саме право, а його реалізація [3, с. 19]; конституційно-правове регулювання обмеження прав людини має вичерпні правові параметри, які не можуть розширюватися в довільному порядку і мати дискретний (перервний) характер [8, с. 5]; бінарність правообмежуючих підстав (захист як індивідуальних прав і свобод людини і громадянина, так і